

LES PARTITURES PER A ACORDIÓ DIATÒNIC

Quan una partitura està adreçada als acordionistes diatònics, per anar bé ha de portar també la tablatura. Qualsevol sistema pot ser acceptat, però jo segueixo trobant el del Mètode el més senzill, àgil i clar, a part que és el que coneixem per aquí. Per facilitar l'escriptura amb ordinador els números dels botons que cal tocar obrint la manxa estan marcats amb un parèntesi en lloc de la rodona habitual.

Els sistemes d'escriptura amb doble pentagrama (un per a cada mà) poden ser interessants per especificar una mà esquerra molt elaborada, però són un enfarfegament inútil per a la majoria de les nostres necessitats, al marge que no tenen tablatura. Tanmateix, com es pot veure en els exemples de continuació, aquestes partitures es basen en tenir escrita la melodia amb notes, la tablatura i els acords, però es poden anar afegint moltes més indicacions si es desitja: variacions a la mà esquerra, números dels dits que cal fer servir, apoiatures, segones veus, etc.

Veig també interessant que les partitures per diatònic duguin una introducció que, segons al nivell que estiguin adreçades, expliquin si hi ha alguna dificultat o característica especial, o simplement una opinió del que l'ha escrit. Igualment està molt bé posar (a dalt, a la dreta) l'origen o autor, el grau de dificultat (*senzill, **mitjà, ***difícil) i el qui l'ha transcrit per A.D.

De totes maneres les partitures són enganyoses: sembla que per tocar aquelles notes i aquells acords ja sapiguem tocar aquella melodia, i això és un gran error. Per intentar evitar aquest engany proposo ara una PAUTA DE TREBALL que es pot aplicar pràcticament sempre quan es comenci a estudiar una partitura. Tingues present que no s'ha de passar a l'apartat següent si primer no s'ha trobat el sentit i no s'han experimentat les possibilitats de l'anterior. Aplica a cada nou nivell el que es hagi après en els anteriors.

PAUTA DE TREBALL SOBRE UNA PARTITURA

1. Toca-la amb la mà dreta sola, de memòria des del primer moment, sense creuar, buscant-hi el tempo, assaborint els silencis, sense cap ornamentació, amb cada fila i amb cada octava possible. Toca-la també fent servir molt la vàlvula de l'aire.
2. Toca-la només amb la mà dreta i sense creuar (exc. si és en LAm), buscant d'anar posant diferents ornamentacions (apoiatures i, sobretot, mordents) possibles. [*Apoiatura: nota afegida que es fa abans de la que pertoca, i que la recolza. Mordent: el típic del diatònic consisteix en prémer un moment el botó següent (més agut) al que toquem; si volem fer la nota del botó 6, tocaríem 6-7-6*]. Si és una cançó aprèn-te la lletra i sigues capaç de cantar-la per dins.
3. Posa-hi la mà esquerra que surti (botons 1i2 o 3i4, segons la fila que toquis) sense creuar a no ser que sigui imprescindible, intentant escoltar molt si t'agraden els baixos (alguns més forts, alguns quasi inexistent!) i els acords, vigilant sobretot que no molestin a la melodia.
4. Revisa els acords que et van sortint, mira de fer petites variacions amb la mà esquerra (per exemple tocant el baix i l'acord a la vegada) sobretot si acompanyes una cançó. És interessant el que en diem "baix de tambor": quan amb la fila de dins acompanyem un 2x4 podem fer 34 14 34 14, en lloc de 34 34 34 34. Igualment en un 3x4 podem fer 341 341, en lloc de 344 344. Fins i tot, es pot fer l'arpegi de tònica (351) aplicable en moltes ocasions.
5. Busca les possibles segones veus, creuant i sense creuar, sempre respectant la melodia i els acords que feies fins ara, sempre amb cada fila i amb cada octava possible.
6. Reharmonitza-la (modifica els acords) si trobes que en necessites de diferents, i mira com es pot aplicar a cada fila. Experimenta quines notes et va bé de creuar per respectar millor els acords o per facilitar l'agilitat d'alguns passatges. Si és una cançó, canta-la fent-te tu mateix un mínim acompanyament amb les dues mans.
7. Fes petites variacions a partir de l'octava i la fila en què et sentim més còmode, seguint sempre la mateixa harmonia. Vés tocant alternativament (o sobreposadament) fragments de la melodia i fragments inventats. No oblidis que el conjunt del que vas tocant tingui un sentit, respiri (que hi hagi parades) i que tingui accentuacions, repeticions de motius, etc.
8. Acompanya a un hipotètic instrument que toca aquesta melodia. Busca i respecta les característiques i accents propis de cada gènere (no és el mateix acompanyar un vals que una jota o que una masurca, i tots són 3x4) i treballa molt l'acompanyament si es tracta d'una cançó. Busca si pots fer uns baixos més elaborats.
9. Fes un solo o improvisació a partir de l'harmonia que et sembli més adient a aquella peça, basa't en aquests acords i vés deixant que et surti alguna nota de més, busca els efectes propis del diatònic (per exemple les variacions sense creuar, basades en anar tancant i obrint alternativament la manxa).

10. Va molt bé tocar amb algú que toqui un altre instrument, és un estímul per preparar material, i s'aprèn a tocar i a escoltar a la vegada. El que no és gens bo és fer un grup o començar a fer actuacions sense que l'instrument s'hagi après a tocar bé.

100 PARTITURES RECOMANADES PER A DIATÒNIC

Totes elles dels reculls “Punt de Trobada”, vol. I i II (circulen en fotocòpies; parcialment publicats a www.divendresrei.cat), llibres pensats per a la difusió de melodies i repertori adient per a instruments com el nostre. Està indicat el to adequat per al diatònic (el de l'inici de la melodia, després anar fent els canvis corresponents). Si diu dos tons, senyal que van bé tots dos. Si un està entre parèntesi senyal que es pot tocar però va pitjor. Cal recordar que quan hi ha escrites segones veus no solen ser les que fariem nosaltres quan toquem fent dues veus a la vegada. Igualment ja sabem que les octaves i els acords indicats als PT molt freqüentment els diatònics els adaptem a la nostra manera de fer.

NIVELL 1

PUNT DE TROBADA-I

A la “sombra” d’una a.	C i G
Ball plà de Sort	C i G
El gall negre	C i G
El gener	C i G
L’hora dels adéus	C i G
La bolangera	C i G
(fent negra-corx en lloc dels dosets)	
Marxa del comare	C i G
Muntanyes araneses	C i G

PUNT DE TROBADA-II

Anàrem a Sant Miquel	G i C
Contrad. del Carolino	C i G
El tio Pep	C i G
Griselda	G i C
La balanguera	G i C
La manta al coll	G i C
La masovera	G i C
No en volem cap	C i G

NIVELL 2

PUNT DE TROBADA-I

Amorosa	G (C)
Calavera	G (C)
El gitano	C i G
Els de la capa negra	C i G
Himne de Riego	G i C
Jo en tinc un oncle..	G
L'estapera	G i C
La 2 (sard. curta)	G (C)
La 7 (contradansa)	C
La "Ciappa rusa"	G
La cirereta	C i G
La Clotilde	G i C
La vielha	C i G
La xicoteta	G
Marieta cistellera	G i C
Marxa de Calaf	G
Masurca de l'agre-dolç	G i C
No me presumas	C i G
Pasdoble de muntanya	G (C)
Polca d'en Roviretes	G
Polca de l'Ours	Am
Serpent de Manlleu	C i G
Sony's masurca	C i G
Vals-Pericon d'en Roviretes	C i G
Valset valencià	C
Xotis de la relliscada	G (C)
Xotis del pare	C (G)

PUNT DE TROBADA-II

Ball de cavallets	G i C
Ball plà d'Alinyà	C i G
Ball plà de Lladurs	Am
Cant de Maulets	G
Cap de Creu	G i C
Contrad. d'en Vivioldo	C
Dansa de punta i taló	Am
El dos quinze	G
Fandango de Palomar	Am
Farandola de l'Escala	C i G
Festa Major	C i G
Fox per la toia	G i C
Jota de veremar	G i C
La boja	G i C
La xampanya	G i C

L'estaca	Am
Masurca de la suite-89	G i C
Pericon català	G i C
Polca de la clariana	G (C)
Sard. c. dels Seg. de Cassà	G i C
Toc de vermut	C (G)
Tzadik katamar	Am
Xotis del Jaumet Xic	G
Xotis rumanès	Am

NIVELL 3

PUNT DE TROBADA-I

A la festa	C
Ai nena si vols venir	G i C
Ball de panderos	G (C)
Ball de rams	G
Bolero mallorquí	C i G
Bon dia Elionor	C (G)
Careless love	G
Carnaval de Lanz	G
Cúmbia del diatònic	G
Danses de Sant Jaume	C (G)
El babau	C
Hassapiko nostàlgic	Am
Havanera de Premià	G (C)
Jaleo de Ferreries	G i C
La barroca	Am
La granota tocada..	G i C
Les caramelles	Gm
Noche de reyes	Am
Polca del ball de gitanes	G (C)
Sans souci	C
Sardana curta de Calaf	C
Tarantel·la	Am

PUNT DE TROBADA-II

All of me	C
Amparito Roca	Am
Aquest matí em quedo al llit	C
Baion	C (G)
Boscalt	G
Bruno	Am
Cercaviles de Bocairent	C
Cercle de Gal·la	Am
La gitana	Gm
La partida	Am

L'alcalde
Les bicicletes
Tarantella

C
G
Am